

İlimiz Manisa

İlimiz

Ege Bölgesinin ikinci büyük ili olan Manisa'nın tarihi M.Ö.3000 yıllarına kadar iner. Bizans döneminin önemli piskoposluk merkezlerinden biri olan Manisa 1313 yılında Saruhanoğulları tarafından Bizanslılar'dan alınmış ve Magnesia olan adı Manisa olarak değiştirilerek Saruhanbeyliğinin merkezi olmuştur.

Sandikkale eteklerinde bulunan Ulu Camii ve Külliyesi, Mevlihane ve Saruhan Bey Türbesi Beylikler döneminin günümüze kadar ulaşabilen eserleridir. Yaklaşık 90 yıl Saruhanoğulları'nın egemenliğinde kalan Manisa, Hızır Şah döneminde Osmanlı yönetimine geçmiştir. Bu dönemde sosyal ve ekonomik yaşantısı daha düzenli hale gelen kent Osmanlı şehzadelerinin yetiştirildiği yerlerden biri olmuştur.

1437 - 1595 yılları arasında II.Murat, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, III.Mehmet ve III.Murat Manisa'da şehzadelik yapmışlardır. Şehzade ve ailelerin Manisa'da kaldıkları dönemlerde kent önemli ölçüde imar görmüş, eğitim, kültür, sanat ve ekonomik yönden önemli gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeler nüfus artışı ve şehirleşmeyi de beraberinde getirerek Manisa'nın 16.yüzyılda sosyal ve idari açıdan önemli bir merkez haline getirmiştir.

Manisa, 27 Mayıs 1919 - 8 Eylül 1923 tarihleri arasında Yunan işgali altında kalmıştır. 8 Eylül 1923 tarihinde işgalden kurtarılan Manisa, Cumhuriyet döneminde de gelişmesini sürdürmüştür. Tarımda modernizasyona kısa sürede geçilmesi ile ürün çeşitlerinin ve verimliliğin artırılması, Soma Termik ve Demirköprü Hidroelektrik santrallerinin yapılması, ulaşımın gelişmesi, Organize Sanayi ve Küçük Sanayi bölgelerinin hizmete girmesi ile Manisa'nın sanayi, ticari ve tarımsal önemi artmış olup Celal Bayar Üniversitesi' nin kurulması ile eğitim ve kültür alanında da önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Antik çağlarda bölgeye Lydia adı verilmekte idi. Lydia'lıların bu bölgeye hangi tarihte geldikleri bilinmemekle beraber, M.Ö 1200 yıllarında frigya'lılar ile aynı dönemde geldikleri düşünülmektedir. Lydia'lılar bu bölgeden M.Ö 546 yılına kadar hüküm sürmüşlerdir. Lydia'lılara ait yazı örnekleri ve okunmuş kitabelerinden bir kısmı bugün Manisa müzesinde bulunmaktadır. Lydia'lılar tarihte ilk kez para basan veya paraya devlet güvencesi veren kavimdir.

Bugün itibarı ile Salihli ve Gölarmara ilçeleri arasında "bintepeler" olarak bilinen yüzden fazla irili ufaklık tümülüs Lydia krallarının ve soylularının anıt mezarlarıdır.

Antik dönemde Lidya bölgesinin (Lydia) batı sınırını oluşturan (Mağnesia ad Sipylum) olarak isimlendirilen günümüz Manisa'sında ilk yerleşim, yerlikaya'da oluşmuş olup bu bölgede henüz bilimsel ve arkeolojik kazı ve araştırmalar yapılmamıştır. Bilgiler mitolojik anlatımlara antik yazarları ve gezginlerin verdiği bilgiye dayanmaktadır. Bu şekilde Manisa'nın daha önceleri de " tantalis " olarak adlandırıldığını görüyoruz. Daha sonraları Manisa'nın Pers, Hellen ve Diodoklar, döneminde Manisa'daki yapılaşma hakkında günümüze ulaşan bilgiler yoktur.

Doğu Roma İmparatorluğu döneminde Manisa Bizans Devleti içinde yer almıştır. 7. yüzyılın başlarında Sansalı'lerin ve aynı yüzyılın ortaları ile halife Muaviye'nin bu bölgeye akınlar yapmışlardır. Latinlerin 1204 yılında İstanbul'u işgal etmesi ile Bizans yönetimi İznik'te yeni bir imparatorluk merkezi kurmuş ne Manisa'yı da bu merkeze bağlamıştır.

İznik İmparatoru 111. Loannes Ducas Vatatzes zamanının çoğunu Manisa'da geçirmiş ve 1254 yılında Manisa'da olmuş ve buraya gömülmüştür. Mezarının yeri halen belirlenmemiştir.

Anadolu Selçuklu dönemi

1075 yılında Anadolu Selçuklu hükümdarlarından Kutalmışoğlu Süleyman Şahın İznik'i alarak kendine başkent yapmasından sonra Manisa ve çevresindeki bazı kale ve şehirleri fethetmelerine rağmen o tarihte surlarla çevrili Manisa'yı alamamışlardır.

Moğol istilası, Türkmen boylarının batı Anadolu'ya akmalarına sebep olmuştur. Bu sıralarda Saruhan Bey'de Manisa - Salihli ve Alaşehir yörelerini almak için uğraşıyordu. Saruhan Bey 1300 yılında Salihli ve Alaşehir civarını alarak burada Saruhanoğulları Beyliğini kurdu.

Saruhan Bey Manisa'yı 25-26 Ekim 1313'de feth etti. Beylik merkezini Manisa'ya taşıdı. 1390 yılında Yıldırım Beyazıt Aydın ,Menteşe, Germiyan Beylikler ile birlikte Saruhanoğlu Beyliğine de son vermesi ile Saruhanoğulları Osmanlı hakimiyetine geçmiştir. Timur'un Anadolu seferi esnasında bölgede hakimiyet zamanı değişti ise de Manisa ve çevresi kesin olarak II.Murat zamanında Osmanlı hakimiyetine geçmiştir.

Yıldırım Beyazıt Manisa'yı alınca bölgenin stratejik önemi nedeni ile Saruhan'a önce Ertuğrul'u (1390-1392) onun ölümünden sonra Süleyman'ı atadı. "Saruhan Tahtı" denilen Manisa özellikle "Ulu Şehzade" (Velihaht Şehzade)'nin saltanat stajı yaptığı kenttir.

Manisa'da şehzadelik yapmış II.Murat, Fatih Sultan Mehmed, Kanuni Sultan Süleyman, II.Selim, III.Murat, III.Mehmed, I.Mustafa tahta çıkarak uzun yıllar padişahlık yapmıştır. 16.yüzyılın sonlarına kadar Manisa "Şehzadeler şehri" olarak şöhret kazandı.

Kanuni Sultan Süleyman 1515'te Manisa'da doğan büyük oğlu şehzade Mustafa'yı 1533 yılında sancakbeyi olarak Manisa'ya gönderdi. Celali ve Suhte ayaklanmaları sıralarında Manisa halkı büyük sıkıntılar çekti.1559

yılında Manisa çevresindeki köy ve kasabaları basıp yağmalayan suhteler halkı sürekli tedirgin etti. Diğer taraftan da sipahiler eşkiyalık yapmakta idiler. işleri o kadar azıttılar ki sancaktakilere bile savaş açtılar.

18. ve 19 yüzyıllarda Saruhan sancağında yaşayan nüfus ile ilgili bilgiler 1878 vilayet salnamesinde toplam 122.693 erkek nüfus ve toplam 45.455 hane vardı. 1894 Aydın Vilayet Salnamesinde Saruhan Sancağında yaşayan nüfus şöyle kayıtlıdır. 332.233 Müslüman,36.553 Rum Ortodoks,2.620 Ermeni Gregoryan ve 935 diğer olmak üzere 372.341 kişidir. 1890 başlarında Saruhan Sancağında Manisa merkez Kazasında 22.473 hane,2.110 dükkan,219 mağaza,165 kahve,28 han 94 fırın,425 ahır ve bekar odası,18 lokanta,155 değirmen,2 un fabrikası,2 pamuk iplik fabrikası,10 hamam, 22 yağhane,55 debbağhane,1 basmahane vardı.

Yunanlılar 15 Mayıs 1919 günü İzmir'e çıktı. Bazı direniş hareketleri ile karşılaşan Yunanlılar 19-20 Mayıs 1919 tarihlerinde İzmir'i tamamen etkisiz hale getirdi. 26 Mayıs 1919 günü hiçbir direniş ile karşılaşmadan Manisa'yı işgal ettiler. Haziran ortalarında Yunan işgalinin hızı kesildi. Bundan faydalanan Türk Birlikleri teşkilatlanmaya başladı.

En önemli görev Miralay Kazım Bey'in komutasındaki 61. Tümenindi. Ayvalık, Soma, Akhisar olmak üzere üç mıntıka oluşturuldu. Bu teşkilatlar stratejilerini belirlemek için ikisi Balıkesir'de ve biri Nazilli'de üç ayrı kongre yaptılar. Çerkez Ethem ve adamları Demirci önlerinde 31 Temmuz 1919 'da Yunan kuvvetlerini gerilettiler ve işgalden kurtardılar.

30 Ağustos Meydan Muhaberesinin kesin galibiyetle sonuçlandığında Fahrettin Paşa komutasındaki süvari ordusu, hızla İzmir'e yürüdü. direnişi tamamen kırdı. Yunanlı birlikler dağılmaya ve kaçmaya başladı. Ordumuz 4 Eylül'de Alaşehir ve Kula'ya girdi, 5 Eylül'de Salihli,6 Eylül'de Kırkağaç,Soma ve Akhisar, 7 Eylül'de Turgutlu, 8 Eylül'de Manisa'ya askerimiz girdi. Yunanlılar kaçarken her yeri yakmışlardı. iki gün sonra bile dumanlar ve kül yığınları duruyordu. 11.337 evden 10.700'ü içindeki eşyalar ile tamamen yanmıştı.13 camii,2.728 dükkan,19 han,3 fabrika,5 çiflikte yananlar arasında idi.

1927'de Saruhan ilinin adı Manisa olarak değiştirildi ve şu ilçeler idi; Alaşehir, Demirci, Eşme, Gördes, Kırkağaç, Akhisar, Kula, Salihli, Soma, Turgutlu. 1953 'de Uşak İli kurulunca Eşme, Manisa'dan alınarak Uşak'a bağlandı. 27 - 28 Mart 1969 günlerinde Alaşehir,Sarıgöl,Kula,Salihli ve Eşme ile köylerinde can ve mal kaybına sebep olan şiddetli deprem oldu.136 yerleşim biriminde 3.330 konut hasar gördü.

Manisa İli, Türkiye'nin Batısında Ege Bölgesinde yer almaktadır. İl topraklarının büyük bir bölümü Gediz Havzası içinde yer almaktadır. Küçük bölümü de Bakırçay Havzası içinde bulunmaktadır.

Manisa Coğrafi olarak 27 08*ve 29 05* doğu boylamları ile 38 04 * ve 39 58 kuzey enlemleri arasındadır.

Manisa'da rakım ilin geniş olması nedeni ile farklılık göstermekle birlikte şehir merkezinde 70 metredir.

Doğudan Uşak ve Kütahya,batıdan İzmir, kuzeyden Balıkesir, güneydoğudan Denizli illeri çevrilidir. İlin yüzölçümü 13.810 kilometre karedir.

Dil Türkçe